

श्रीः
श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

कृष्णयजुर्वदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे
॥ तृतीयाष्टके सप्तमः प्रश्नः ॥
(अच्छिद्रम्)

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṅgavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः
श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ तृतीयाष्टके सप्तमः प्रश्नः ॥
(अच्छिद्रम्)

हरिः ओ(४)म्।

सर्वान् वा एषौऽग्नौ कामान्प्रवेशयति।

योऽग्नीनन्वाधाय ब्रूतमुपैति।

स यदनिष्ठा प्रयायात्।

अकामप्रीता एन् कामा नानुप्रयायुः।

अतेजा अवीर्यः स्यात्।

स जुहुयात्।

तुभ्यं ता अङ्गिरस्तम।

विश्वाः सुक्षितयः पृथक्।

अग्ने कामाय येमिर इति।

कामानवास्मिन्दधाति ॥ १ ॥

कामप्रीता एन् कामा अनु प्रयान्ति।

तेजस्वी वीर्यावाभवति।

सन्ततिर्वा एषा यज्ञस्य।

योऽग्नीनन्वाधाय ब्रूतमुपैति।

Please let us know of any errors in this text.

स यदुद्वायति।
 विच्छिन्नित्तरेवास्य सा।
 तं प्राश्चमुदधृत्य।
 मनुसोपतिष्ठेत।
 मनो वै प्रजापतिः।
 प्राजापत्यो यज्ञः ॥ २ ॥

 मनसैव यज्ञग्रं सन्तनोति।
 भूरित्याह।
 भूतो वै प्रजापतिः।
 भूतिमेवोपैति।
 वि वा एष इन्द्रियेण वीर्येणर्ध्यते।
 यस्याहिंताग्नेरग्निरपक्षायति।
 यावच्छम्यया प्रविघ्यत्।
 यदि तावदपक्षायेत्।
 तग्रं संभरेत्।
 इदं तु एकं पर उत्तु एकम् ॥ ३ ॥

 तृतीयेनु ज्योतिषा संविशस्व।
 संवेशनस्तनुवै चारुरेधि।
 प्रिये देवानां परमे जनित्र इति।
 ब्रह्मणैवेनुग्रं संभरति।

सैव ततुः प्रायश्चित्तिः।
 यदि परस्तुरामपक्षायेत्।
 अनु प्रयायावस्येत्।
 सो एव ततुः प्रायश्चित्तिः।
 ओषधीर्वा एतस्य पशून्पयः प्रविशति।
 यस्य हविषे वृथ्सा अपाकृता धयन्ति ॥ 4 ॥

 तान् यदुह्यात्।
 यातयाम्ना हविषां यजेत।
 यन्न दुह्यात्।
 यज्ञपरन्तरियात्।
 वायुव्यां यवाग्नं निर्वपेत्।
 वायुर्वै पर्यसः प्रदापयिता।
 स एवास्मै पर्यः प्रदापयति।
 पर्यो वा ओषधयः।
 पर्यः पर्यः।
 पर्यसैवास्मै पर्योऽवरन्धे ॥ 5 ॥

 अथोत्तरस्मै हविषे वृथ्सानुपाकुर्यात्।
 सैव ततुः प्रायश्चित्तिः।
 अन्यतरान् वा एष देवाभागधेयेन व्यर्धयति।
 ये यजमानस्य सायं गृहमागच्छन्ति।

यस्यं सायं दुग्धगं हुविरार्तिमार्घति।
 इन्द्राय व्रीहीन्निरुप्योपवसेत्।
 पयो वा ओषधयः।
 पयं एवारभ्यं गृहीत्वोपवसति।
 यत्प्रातः स्यात्।
 तच्छृतं कुर्यात्॥ 6॥

अथेतर ऐन्द्रः पुरोडाशः स्यात्।
 इन्द्रिये एवास्मै सुमीर्ची दधाति।
 पयो वा ओषधयः।
 पयः पयः।

पयसैवास्मै पयोऽवरुन्ये।
 अथोत्तरस्मै हुविषे वृथ्सानुपाकुर्यात्।
 सैव ततुः प्रायश्चित्तिः।

उभयान् वा एष देवान्भांगधेयैन् व्यर्धयति।
 ये यज्ञमानस्य सायं च प्रातश्च गृहमागच्छन्ति।
 यस्योभयगं हुविरार्तिमार्घति॥ 7॥

ऐन्द्रं पश्चशरावमोदनं निर्वपेत्।
 अग्निं देवतानां प्रथमं यंजेत्।
 अग्निमुखा एव देवताः प्रीणाति।
 अग्निं वा अन्वन्या देवताः।

इन्द्रमन्वन्याः।
 ता एवोभर्यौः प्रीणाति।
 पयोऽव ओषधयः।
 पयः पयः।
 पयस्तेवास्मै पयोऽवरुन्धे।
 अथोत्तरस्मै हुविषे वृथ्सानुपाकुर्यात् ॥ ४ ॥

 सैव ततः प्रायश्चित्तिः।
 अर्धो वा एतस्य यज्ञस्य मीयते।
 यस्य ब्रत्येऽहन्पत्यनालभुका भवति।
 तामपरुद्य यजेत।
 सर्वैव यज्ञेन यजते।
 तामिष्ठोपह्येत।
 अमूहमस्मि।
 सा त्वम्।
 द्यौरहम्।
 पृथिवी त्वम्।
 सामाहम्।
 क्रक्त्वम्।
 तावेहि संभवाव।
 सुह रेतो दधावहै।

पुगुंसे पुत्रायु वेत्तवै।
रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीर्ययेति।
अर्ध एवैनामुपहयते।
सैव ततुः प्रायश्चित्तिः ॥ 9 ॥

दधाति यज्ञ उत् एकं धर्यन्ति रुन्धे
कुर्यादार्च्छत्यपाकुर्यात्यृथिवी त्वमृष्टौ च ॥ 1 ॥
सर्वान् विवै यदि परस्तरामोषधीरन्यतरानुभयानुर्धो वै ॥

यद्विष्णेन जुहुयात्।
अप्रजा अपशुर्यजमानः स्यात्।
यदनायतने निनयेत्।
अनायतनः स्यात्।
प्रजापत्ययुर्चावल्मीकवपायामवनयेत्।
प्रजापत्यो वै वल्मीकः।
यज्ञः प्रजापतिः।
प्रजापतवेव यज्ञं प्रतिष्ठापयति।
भूरित्याह।
भूतो वै प्रजापतिः ॥ 10 ॥
भूतिमेवोपैति।
तत्कृत्वा।
अन्यां दुग्ध्वा पुनर् होतुव्यम्।

सैव तत्: प्रायंश्चित्तिः।
 यत्कीटावंपन्नेन जुहुयात्।
 अप्रेंजा अपुशुर्यज्ञमानः स्यात्।
 यदनायतने निनयेत्।
 अनायतनः स्यात्।
 मध्यमेन पर्णेन द्यावापृथिव्यर्यचाऽन्तः परिधि निनयेत्।
 द्यावापृथिव्योरैवैनत्प्रतिष्ठापयति ॥ 11 ॥

तत्कृत्वा।
 अन्यां दुग्धा पुनर् होतव्यम्।
 सैव तत्: प्रायंश्चित्तिः।
 यदवंवृष्टेन जुहुयात्।
 अपरूपमस्यात्मज्ञायेत्।
 किलासो वा स्यादर्शसो वा।
 यत्प्रत्ययात्।

यज्ञं विच्छिन्द्यात्।
 स जुहुयात्।
 मित्रो जनान्कल्पयति प्रजानन् ॥ 12 ॥

मित्रो दाधार पृथिवीमुत द्याम्।
 मित्रः कृष्टीरनिमिषाऽभिचष्टे।
 सत्यायं हृव्यं घृतवंजुहोतेति।

मित्रेणैवैनंकल्पयति।

तत्कृत्वा।

अन्यां दुग्ध्वा पुनर् होतुव्यम्।

सैव ततः प्रायश्चित्तिः।

यत्पूर्वस्यामाहुत्यागं हुतायामुत्तराऽहुतिः स्कन्देत्।

द्विपाद्धिः पशुभिर्यजमानो व्यृदध्येत।

यदुत्तरयाऽभिजुहुयात्॥ 13॥

चतुष्पाद्धिः पशुभिर्यजमानो व्यृदध्येत।

यत्र वेत्थं वनस्पते देवानां गुह्या नामानि।

तत्र हृव्यानि गामयेति वानस्पत्ययुचा सुमिधंमाधाय।

तूष्णीमेव पुनर्जुहुयात्।

वनस्पतिनैव यज्ञस्यार्तं चानार्तं चाहुती विदाधार।

तत्कृत्वा।

अन्यां दुग्ध्वा पुनर् होतुव्यम्।

सैव ततः प्रायश्चित्तिः।

यत्पुरा प्रयाजेभ्यः प्राडङ्गारः स्कन्देत्।

अध्वर्यवे च यजमानाय चाकग्ं स्यात्॥ 14॥

यद्वक्षिणा।

ब्रह्मणे च यजमानाय चाकग्ं स्यात्।

यत्प्रत्यक्।

होत्रै च पलियै च यजमानायु चाकग्गं स्यात्।
यदुदड़ं।

अग्नीधे च पशुम्यश्च यजमानायु चाकग्गं स्यात्।
यदभि जुहुयात्।

रुद्रोऽस्य पशून्धातुकः स्यात्।

यन्नाभिं जुहुयात्।

अशान्तः प्रहिँयेत ॥ 15 ॥

स्मृवस्य बुध्नेनाभि निदध्यात्।

मा तमो मा यज्ञस्तमन्मा यजमानस्तमत्।

नमस्ते अस्त्वायुते।

नमो रुद्र परायुते।

नमो यत्र निषीदसि।

अमुं मा हिग्सीरमुं मा हिग्सीरिति येनु स्कन्देत्।

तं प्रहरेत्।

सहस्रशृङ्गो वृषभो जातवेदाः।

स्तोमपृष्ठो घृतवान्नसुप्रतीकः।

मा नो हासीन्मेत्थितो नेत्वा जहांम।

गोपोषं नो वीरपोषं च युच्छेति।

ब्रह्मणैवैनुं प्रहरति।

सैव ततुः प्रायश्चित्तिः ॥ 16 ॥

वै प्रजापतिस्थापयति प्रजानन्नभिजुहुयाथस्याद्धियेत्
जहांम् त्रीणि च ॥ 2 ॥

यद्विष्णिणेन प्राजापत्यर्चा यत्कीटा मध्यमेन
यदवंवृष्टेन् यत्पूर्वस्यां यत्पुरा प्रयाजेभ्यः
प्राङ्गंरो यद्वक्षिणा यत्प्रत्यग्यदुद्घः ॥

वि वा एष इन्द्रियेण वीर्यणर्दध्यते।
यस्याहिताग्नेरुग्निर्मथ्यमानो न जायते।
यत्रान्यं पश्येत्।

तत् आहत्यं होतुव्यम्।
अग्नावेवास्याग्निहोत्रग्ं हुतं भवति।

यद्यन्यं न विन्देत्।
अजायागं होतुव्यम्।
आग्नेयी वा एषा।
यद्जा।

अग्नावेवास्याग्निहोत्रग्ं हुतं भवति ॥ 17 ॥

अजस्य तु नाशजीयात्।
यद्जस्याशजीयात्।
यामेवाग्नावाहुतिं जुहुयात्।
तामद्यात्।
तस्माद्जस्य नाश्यम्।
यद्यजां न विन्देत्।

ब्राह्मणस्य दक्षिणे हस्ते होतुव्यम्।
एष वा अग्निवैश्वानुरः।
यद्ब्राह्मणः।
अग्नावेवास्याग्निहोत्रगं हुतं भवति ॥ 18 ॥

ब्राह्मणं तु वंसुत्यै नापरुन्ध्यात्।
यद्ब्राह्मणं वंसुत्या अपरुन्ध्यात्।
यस्मिन्नेवाग्नावाहुतिं जुहुयात्।
तं भागुधेयेन व्यर्घयेत्।
तस्माद्ब्राह्मणो वंसुत्यै नापरुध्यः।
यदि ब्राह्मणं न विन्देत्।
दर्भस्तुम्बे होतुव्यम्।
अग्निवान् वै दर्भस्तुम्बः।
अग्नावेवास्याग्निहोत्रगं हुतं भवति।
दर्भाग्स्तु नाध्यासीत ॥ 19 ॥

यद्बर्मनुध्यासीत।
यामेवाग्नावाहुतिं जुहुयात्।
तामध्यासीत।
तस्माद्बर्मा नाध्यासितव्यः।
यदि दर्भन्न विन्देत्।
अफ्सु होतुव्यम्।

आपो वै सर्वा देवताः।
 देवतास्वेवास्याग्निहोत्रगं हुतं भवति।
 आपस्तु न परिचक्षीत।
 यदापः परिचक्षीत ॥ 20 ॥

यामेवाप्स्वाहृतिं जुहुयात्।
 तां परिचक्षीत।
 तस्मादपो न परिचक्ष्याः।
 मेध्यां च वा एतस्यामेध्या चं तनुवौ सगंसृज्येते।
 यस्याहिताग्नेरन्यैरग्निभिरग्नयः सगंसृज्यन्ते।
 अग्नये विविचये पुरोडाशमुष्टाकंपालं निर्वपेत्।
 मेध्यां चैवास्यामेध्यां चं तनुवौ व्यावर्तयति।
 अग्नये ब्रूतपतये पुरोडाशमुष्टाकंपालं निर्वपेत्।
 अग्निमेव ब्रूतपतिग्गं स्वेन भागधेयेनोपधावति।
 स एवैन ब्रूतमालम्भयति ॥ 21 ॥

गर्भग्गं स्त्रवन्तमगदमकः।
 अग्निरिन्द्रस्त्वष्टा बृहस्पतिः।
 पृथिव्यामवचुशोतैतत्।
 नाभिप्राप्नोति निरऋतिं परचैः।
 रेतो वा एतद्वाजिनमाहिताग्नेः।
 यदग्निहोत्रम्।

तद्यस्त्रवेत्।

रेतोऽस्यु वाजिनग्ग् स्त्रवेत्।

गर्भग्ग् स्त्रवन्तमग्दमंकुरित्याह।

रेतं एवास्मिन्वाजिनं दधाति ॥ 22 ॥

अग्निरित्याह।

अग्निर्वै रेतोधाः।

रेतं एव तद्वधाति।

इन्द्र इत्याह।

इन्द्रियमेवास्मिन्दधाति।

त्वष्टा इत्याह।

त्वष्टा वै पशुनां मिथुनानां रूपकृत्।

रूपमेव पशुषु दधाति।

बृहस्पतिरित्याह।

ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिः।

ब्रह्मणैवास्मै प्रजाः प्रजनयति।

पृथिव्यामवचुशोतैतदित्याह।

अस्यामेवैनत्प्रतिष्ठापयति।

नाभि प्राप्नोति निरक्षितिं पराचैरित्याह।

रक्षसामपंहत्यै ॥ 23 ॥

अ॒जा॒ऽग्ना॒वेवा॒ऽस्या॑ऽग्नि॒होत्रगं हुतं भवति
भवत्यासीत परिचक्षीत लभयति दधाति
देवानां बृहस्पतिः पश्च च ॥ 3 ॥

विवै यद्युन्यम् जायाँ ब्राह्मणस्य दर्भस्तुम्बे॑ऽफ्सु
होत्व्य॑म् ॥

याः पुरस्ता॑त्प्रस्त्रवन्ति ।
उपरिष्टाथ्सुर्वतश्च याः ।
तार्भी रुश्मिपवित्राभिः ।
श्रुद्धां युज्ञमारभे ।
देवां गातुविदः ।
गातुं युज्ञाय विन्दत ।
मनस्सप्तिना देवेन ।
वातांद्युज्ञः प्रयुज्यताम् ।
तृतीयस्यै दिवः ।
गायत्रिया सोमु आभृतः ॥ 24 ॥

सोमपीथायु सन्नयितुम् ।
वक्कलमन्तरमाददे ।
आपौ देवीः शुद्धाः स्थाः ।
इमा पात्राणि शुन्धत ।
उपातुद्धाय देवानाम् ।
पूर्णवल्कमुत शुन्धत ।

पयो गृहेषु पयो अग्नियासु।
 पयो वृथ्सेषु पय इन्द्रांय हविषे ध्रियस्व।
 गायत्री पर्णवल्केन।
 पयः सोमं करोत्विम् ॥ 25 ॥

अग्निं गृह्णामि सुरथं यो मयोभूः।
 य उद्यन्तं मारोहति सूर्यमहै।
 आदित्यं ज्योतिषां ज्योतिरुत्तमम्।
 श्वो यज्ञाय रमतां देवताभ्यः।
 वसून्त्रुद्रानादित्यान्।
 इन्द्रेण सह देवताः।
 ताः पूर्वः परिगृह्णामि।
 स्व आयतने मनीषया॑॥
 इमामूर्जं पश्चदशीं ये प्रविष्टाः।
 तान्देवान्परिगृह्णामि पूर्वः ॥ 26 ॥

अग्निर हव्यवाडिह तानावहतु।
 पौर्णमासगं हविरिदमेषां मयि।
 आमावास्यगं हविरिदमेषां मयि।
 अन्तराऽग्नी पशवः।
 देवसंगं सदमागं मन्।
 तान्पूर्वः परिगृह्णामि।

स्व आयतने मनोषयौ।
इह प्रजा विश्वरूपा रमन्ताम्।
अग्निं गृहपतिमुभि संवसानाः।
ताः पूर्वः परिगृह्णामि॥ 27॥

स्व आयतने मनोषयौ।
इह पश्वो विश्वरूपा रमन्ताम्।
अग्निं गृहपतिमुभि संवसानाः।
तान्पूर्वः परिगृह्णामि।

स्व आयतने मनोषयौ।
अयं पितृणामुग्निः।
अवाङ्गुव्या पितृभ्य आ।
तं पूर्वः परिगृह्णामि।
अविषं नः पितुं करत्।
अजस्रं त्वागं समापलाः॥ 28॥

विजयभाग्गं समिन्धताम्।
अग्ने दीदायं मे सभ्य।
विजित्यै शरदः शतम्।
अन्नमावस्थीयम्।
अभिहराणि शरदः शतम्।
आवस्थे श्रियं मन्त्रम्।

अहिर्बुध्नियो नियच्छतु।

इदम्_८हम्_८ग्निज्यैषेभ्यः।

वसुभ्यो यज्ञं प्रब्रवीमि।

इदम्_८हमि॑न्द्रज्यैषेभ्यः॥ २९॥

रुद्रेभ्यो यज्ञं प्रब्रवीमि।

इदम्_८हं वरुणज्यैषेभ्यः।

आदि॑त्येभ्यो यज्ञं प्रब्रवीमि।

पयस्वतीरोषधयः।

पयस्वद्वीरुधां पयः।

अ॒पां पयसो यत्पयः।

तेनु मामि॑न्द्र सगंसृज।

अग्ने॑ ब्रतपते व्रतं चरिष्यामि।

तच्छ्केयं तन्मे राध्यताम्।

वायो॑ ब्रतपत् आदि॑त्य ब्रतपते॥ ३०॥

ब्रताना॑ ब्रतपते व्रतं चरिष्यामि।

तच्छ्केयं तन्मे राध्यताम्।

इमां प्राची॑मुदी॑चीम्।

इष्मूर्जम्_८भि॑ सग्गस्कृताम्।

बहुप॑र्णामशुष्काग्राम्।

हरा॑मि॑ पशुपाम्_८हम्।

यत्कृष्णो रूपं कृत्वा।
प्राविंशस्त्वं वनस्पतीन्।
ततस्त्वामेकविग्रहतिधा।
संभरामि सुसंभृता॥ 31 ॥

त्रीन्यरिधीगस्तिस्त्रः सुमिधः।
यज्ञायुरनुसञ्चरान्।
उपवेषं मेक्षणं धृष्टिम्।
संभरामि सुसंभृता।
या जाता ओषधयः।
देवेभ्यस्त्रियुगं पुरा।
तासां पर्व राध्यासम्।
परिस्तरमाहरन्।
अुपां मेध्यं यज्ञियम्।
सदेवगं शिवमस्तु मे॥ 32 ॥

आच्छेता वो मा रिषम्।
जीवानि शरदः शतम्।
अपरिमितानां परिमिताः।
सन्नह्ये सुकृताय कम्।
एनो मा निगां कतुमच्चनाहम्।
पुनरुत्थाय बहुला भवन्तु।

सुकृदुच्छिन्नं बुर्हिरुण्णमृदु।
 स्योनं पितृभ्यस्त्वा भराम्यहम्।
 अस्मिन्स्तीदन्तु मे पितरः सोम्याः।
 पितामहाः प्रपितामहाश्चानुगैः सुह ॥ 33 ॥

त्रिवृत्पलाशे दुर्भः।
 इयान्प्रादेशसम्मितः।
 यज्ञे पवित्रं पोतृतमम्।
 पयो हृव्यं करोतु मे।
 इमौ प्राणापानौ।
 यज्ञस्याङ्गानि सर्वशः।
 आप्याययन्तौ सञ्चरताम्।
 पवित्रै हव्यशोधने।
 पवित्रै स्थो वैष्णवी।
 वायुर्व मनसा पुनातु ॥ 34 ॥

अयं प्राणश्चापानश्च।
 यजमानमपिंगच्छताम्।
 यज्ञे ह्यभूतां पोतारौ।
 पवित्रै हव्यशोधने।
 त्वया वेदि विविदुः पृथिवीम्।
 त्वया यज्ञो जायते विश्वदानिः।

अच्छिंद्रं युज्जमन्वेषि विद्वान्।
 त्वया होता सन्तनोत्यर्धमासान्।
 त्रयस्त्रिंशोऽसि तन्तूनाम्।
 पुवित्रेण सुहागंहि ॥ 35 ॥

शिवेयगं रञ्जुरभिधानी॥
 अद्वियामुपसेवताम्।
 अप्रस्त्रग्रसाय युजस्या।
 उखे उपदधाम्युहम्।
 पुशुभिः सन्नीतं बिभृताम्।
 इन्द्राय शृतं दधि।
 उपवेषोऽसि युजाय।
 त्वां परिवेषमधारयन्।
 इन्द्राय हुविः कृण्वन्तः।
 शिवः शग्मो भवासि नः ॥ 36 ॥

अमृन्मयं देवपात्रम्।
 युजस्यायुषि प्रयुज्यताम्।
 तिरः पुवित्रमति नीताः।
 आपौ धारयु माऽतिंगुः।
 देवेन सवित्रोत्पूताः।
 वसोः सूर्यस्य रुशिभिः।

गां दोहपवि॑त्रे रञ्जूम्।
 सर्वा॑ पात्राणि शुन्धता॑।
 एुता आचरन्ति॒ मधु॑मदुहानाः।
 प्रजावंतीर्युशसो॑ विश्वरूपाः॥ ३७॥

 बृह्मीर्भवंतीरुपजायमानाः।
 इह वृ॒ इन्द्रो॑ रमयतु गावः।
 पृष्ठा स्थ॑।
 अयु॒क्ष्मा वः॑ प्रजया॒ सगंसृजामि।
 रायस्पोषेण॑ बहुला॒ भवन्तीः।
 ऊर्ज॑ पयः॑ पिन्वंमाना॒ घृतं च॑।
 जीवो॑ जीवन्तीरुपं॑ वः॑ सदेयम्।
 द्यौश्वेमं॑ यज्ञं पृथिवी॑ च॑ सन्दुहाताम्।
 धृता॑ सोमैन॑ सुह॑ वातैन॑ वायुः।
 यज्मानाय॑ द्रविणं॑ दधातु॥ ३८॥

 उथसं॑ दुहन्ति॑ कलशं॑ चतुर्बिलम्।
 इडाँ॑ देवीं॑ मधु॑मतीगं॑ सुवर्विदं॑म्।
 तदिन्द्राश्वी॑ जिन्वतगं॑ सूनृतावत्।
 तद्यज्मानममृतत्वे॑ दधातु।
 कामंधुक्षः॑ प्रणौ॑ ब्रूहि।
 इन्द्राय॑ हुविरिन्द्रियम्।

अमूं यस्यां देवानाम्।
मनुष्याणां पर्यो हितम्।
बहु दुर्धीन्द्राय देवेभ्यः।
हव्यमाप्यायतां पुनः ॥ 39 ॥

वथ्सेभ्यो मनुष्येभ्यः।
पुनर्दौहाय कल्पताम्।
यज्ञस्य सन्ततिरसि।
यज्ञस्य त्वा सन्ततिमनु सन्तनोमि।
अदस्तमसि विष्णवे त्वा।
यज्ञायापिंदधाम्यहम्।
अद्विररिक्तेन पात्रैण।
याः पूताः परिशेरते।
अयं पर्यः सोमं कृत्वा।
स्वां योनिमपिगच्छतु ॥ 40 ॥

पर्णवल्कः पवित्रम्।
सोम्यः सोमाद्वि निर्मितः।
इमौ पर्ण च दर्भ च।
देवानाग्नं हव्यशोधनौ।
प्रातर्वेषाय गोपाय।
विष्णो हव्यग्नं हि रक्षसि।

उभावुग्नी उपस्तृणुते।
देवता उपवसन्तु मे।
अहं ग्राम्यानुपं वसामि।
मह्यं गोपतये पशून्॥ 41॥

आभृत इमं गृह्णामि पूर्वस्ताः पूर्वः परिगृह्णामि
सभापाला इन्द्रज्येष्ठेभ्यु आदित्य ब्रतपते सुसुभृता मे
सुह पुनातु गहि नो विश्वरूपा दधातु पुनर्गच्छतु पशून्॥ 4॥

याः पुरस्तांदिमामूर्जमिह प्रजा इह पशवोऽयं पितृणामुग्निः॥

देवां देवेषु पराक्रमध्वम्।
प्रथंमा द्वितीयेषु।
द्वितीयास्तृतीयेषु।
त्रिरेकादशा इह माऽवत।
इदगं शकेयु यदिदं करोमि।
आत्मा करोत्वात्मनै।
इदं करिष्ये भेषजम्।
इदं मै विश्वभेषजा।
अश्विना प्रावतं युवम्।
इदमुहगं सेनाया अभीत्वर्यै॥ 42॥

मुखमपोहामि।
सूर्य ज्योतिर्विभाहि।

मुहूर इन्द्रियायां।
 आप्यायतां घृतयोनिः।
 अग्निर् हव्याऽनुमन्यताम्।
 खमङ्गक्ष्व त्वचमङ्गक्ष्व।
 सुरूपं त्वा वसुविदैम्।
 पशूनां तेजसा।
 अग्नये जुष्टमभिधारयामि।
 स्योनं ते सदनं करोमि ॥ 43 ॥

घृतस्य धारया सुशेवं कल्पयामि।
 तस्मिन्श्सीदामृते प्रतितिष्ठ।
 ब्रीहीणां मैध सुमनस्यमानः।
 आर्द्रः प्रथस्तुर्भुवनस्य गोपाः।
 कृत उथ्मांति जनिता मतीनाम्।
 यस्ते आत्मा पशुषु प्रविष्टः।
 देवानां विष्टामनु यो वित्स्थे।
 आत्मन्वान्धसोम घृतवान् हि भूत्वा।
 देवान्नच्छु सुवर्विन्दु यजमानाय मह्यम्।
 इरा भूतिः पृथिव्यै रसो मोत्रमीत् ॥ 44 ॥

देवाः पितरः पितरो देवाः।
 योऽहमस्मि स सन् यजे।

यस्यांस्मि न तमन्तरैमि।
 स्वं मं इष्टग्गं स्वं दुत्तम्।
 स्वं पूर्तग्गं स्वग्गं श्रान्तम्।
 स्वग्ं हुतम्।
 तस्य मेऽग्निरुपद्रष्टा।
 वायुरुपश्रोता।
 आदित्योऽनुख्याता।
 घौः पिता ॥ 45 ॥

पृथिवी माता।
 प्रजापतिर्बन्धुः।
 य एवास्मि स सन् यजे।
 मा भेर्मा संविकथा मा त्वा हिग्सिषम्।
 मा ते तेजोऽपक्रमीत्।
 भरतमुद्धरेमनुषिश्च।
 अवदानानि ते प्रत्यवदास्यामि।
 नमस्ते अस्तु मा मा हिग्सीः।
 यदवदानानि तेऽवद्यन्।
 विलोमाकार्षमात्मनः ॥ 46 ॥

आज्येन प्रत्यनज्येनत्।
 तत् आप्यायतां पुनः।

अज्यायो यवमात्रात्।
 आव्याधात्कृत्यतामिदम्।
 मा रूरुपाम् यज्ञस्यै।
 शुद्धग्ग स्विष्टमिदग्ं हुविः।
 मनुना दृष्टां घृतपंदीम्।
 मित्रावरुणसमीरिताम्।
 दक्षिणार्धादसंभिन्दन्।
 अवद्याम्येकुतोमुखाम्॥ 47॥

इडै भागं जुषस्व नः।
 जिन्व गा जिन्वार्वतः।
 तस्यास्ते भक्षिवाणः स्याम।
 सुर्वात्मानः सुर्वगंणाः।
 ब्रह्म पिन्वस्व।
 ददंतो मे मा क्षायि।
 कुर्वतो मे मोपंदसत्।
 दिशां कूप्तिरसि।
 दिशों मे कल्पन्ताम्।
 कल्पन्तां मे दिशः॥ 48॥

दैवीश्च मानुषीश्च।
 अहोरात्रे मे कल्पेताम्।

अर्धमासा मे कल्पन्ताम्।
 मासां मे कल्पन्ताम्।
 क्रृतवौ मे कल्पन्ताम्।
 संवथ्सरो मे कल्पताम्।
 क्लस्तिरसि कल्पतां मे।
 आशानां त्वाऽशापुलेभ्यः।
 चतुभ्यौ अमृतेभ्यः।
 इदं भूतस्याध्यक्षेभ्यः॥ 49 ॥

विधेम हृविषां वयम्।
 भजतां भागी भागम्।
 माऽभागोऽभक्त।
 निरभागं भजामः।
 अपस्थिन्व।
 ओषधीर्जिन्व।
 द्विपात्पाहि।
 चतुष्पादव।
 दिवो वृष्टिमेरय।
 ब्राह्मणानामिदग्ं हृविः॥ 50 ॥

सोम्यानागं सोमपीथिनाम्।
 निर्भक्तो ब्राह्मणः।

नेहाब्रांह्मणस्यास्ति ।

समंडक्तां बुरुहिर् हविषां घृतेन ।
 समादित्यैर्वसुभिः सं मुरुद्धिः ।
 समिन्द्रेण विश्वेभिर्द्वेभिरङ्काम् ।
 दिव्यं नभौ गच्छतु यथ्स्वाहा॑ ।
 इन्द्राणीवाऽविधुवा भूयासम् ।
 अदितिरिव सुपुत्रा ।
 अस्थूरि त्वा गारुहपत्य ॥ 51 ॥

उपनिषदे सुप्रजास्त्वाय ।
 सं पर्वी पत्या सुकृतेन गच्छताम् ।
 यज्ञस्य युक्तौ धुर्यावभूताम् ।
 सञ्जानानौ विजहतामरातीः ।
 दिवि ज्योतिरजरमारभेताम् ।
 दशा ते तनुवो यज्ञ यज्ञियाः ।
 ताः प्रीणातु यजमानो घृतेन ।
 नारिष्ठयौः प्रशिष्मीडमानः ।
 देवानां दैव्येऽपि यजमानोऽमृतोऽभूत् ।
 यं वाऽदेवा अंकल्पयन् ॥ 52 ॥

ऊर्जो भागग्ं शतक्रतू ।
 एतद्वां तेन प्रीणानि ।

तेन तृप्यतमग्ंहौ।
 अहं देवानागं सुकृतामस्मि लोके।
 ममेदमिष्टं न मिथुर्भवाति।
 अहं नारिष्ठावनुयजामि विद्वान्।
 यदौभ्यामिन्द्रो अदधाद्वाग्धेयैम्।
 अदारसृद्धवत देव सोम।
 अस्मिन् यज्ञे मरुतो मृडता नः।
 मा नौ विदद्भि भामो अशस्तिः ॥ 53 ॥

मा नौ विदद्वृजना द्वेष्या या।
 कृष्णं वाजिनं वयम्।
 पूर्णमासं यजामहे।
 स नौ दोहतागं सुवीर्यम्।
 रायस्पोषगं सहस्रिणीम्।
 प्राणायं सुराधसे।
 पूर्णमासाय स्वाहा॑।
 अमावास्या॑ सुभगा॑ सुशेवा॑।
 धेनुरिव भूयं आप्यायमाना।
 सा नौ दोहतागं सुवीर्यम्।
 रायस्पोषगं सहस्रिणीम्।
 अपानायं सुराधसे।

अमावास्यायै स्वाहा ॥
 अभिस्तृणीहि परिधेहि वेदिम् ।
 जामिं मा हिग्सीरमुया शयाना ।
 होतृषदना हरिताः सुवर्णाः ।
 निष्का इमे यजमानस्य ब्रज्ञे ॥ 54 ॥

अभीत्वर्यै करोमि क्रमात्प्रिताऽऽत्मनं एकुतोमुखां मे
 दिशोऽध्यक्षेभ्यो हविर्गारहं पत्याकल्पयन्नशस्ति स्सा
 नौ दोहतागं सुवीर्यगं सुस च ॥ 5 ॥

परिस्तृणीत् परिधत्ताग्निम् ।
 परिहितोऽग्निर्यजमानं भुनक्तु ।
 अपागं रस् ओषधीनागं सुवर्णः ।
 निष्का इमे यजमानस्य सन्तु कामदुघाः ।

अमुत्रामुष्मिन्लोके ।
 भूपते भुवनपते ।

महुतो भूतस्य पते ।

ब्रह्माण त्वा वृणीमहे ।

अहं भूपतिरहं भुवनपतिः ।

अहं महुतो भूतस्य पतिः ॥ 55 ॥

देवेन सवित्रा प्रसूत आर्त्तिज्यं करिष्यामि ।

देवं सवितरेतं त्वा वृणते ।

बृहस्पतिं दैव्यं ब्रह्माणम्।
 तदुहं मनसे प्रब्रवीमि।
 मनो गायत्रियै।
 गायत्री त्रिष्टुभै॥
 त्रिष्टुजगत्यै।
 जगत्यनुष्टुभै॥
 अनुष्टुकपुड़क्तयै।
 पुड़क्तिः प्रजापतये ॥ 56 ॥

प्रजापतिर्विश्वेभ्यो देवेभ्यः।
 विश्वे देवा बृहस्पतये।
 बृहस्पतिर्ब्रह्मणे।
 ब्रह्म भूर्भुवः सुवः।
 बृहस्पतिर्देवानां ब्रह्मा।
 अहं मनुष्याणाम्।
 बृहस्पते यज्ञं गोपाय।
 इदं तस्मै हर्म्य करोमि।
 यो वो देवाश्चरति ब्रह्मचर्यम्।
 मेधावी दिक्षु मनसा तपस्वी ॥ 57 ॥

अन्तर्दूतश्चरति मानुषीषु।
 चतुः शिखण्डा युवतिः सुपेशाः।

घृतप्रतीका भुवनस्य मध्ये।
 मर्मज्ज्यमाना महते सौभंगाय।
 मह्यं धुक्ष्व यजमानाय कामान्।
 भूमिर्भूत्वा महिमानं पुपोष।
 ततो देवी वर्धयते पयाग्सि।
 यज्ञिया यज्ञं वि च यन्ति शं च।
 ओषधीरापे इह शक्वरीश्च।
 यो मा हृदा मनसा यश्च वाचा॥ 58॥

यो ब्रह्मणा कर्मणा द्वेष्टि देवाः।
 यः श्रुतेन हृदयेनेष्याता च।
 तस्येन्द्र वज्रेण शिरश्छिनन्द्विः।
 ऊर्णामृदु प्रथमानग्ग स्योनम्।
 देवेभ्यो जुष्टग्ं सदनाय बुरहिः।
 सुवर्गे लोके यजमानुग्ं हि धेहि।
 मां नाकस्य पृष्ठे परमे व्योमन्।
 चतुः शिखण्डा युवतिः सुपेशाः।
 घृतप्रतीका वयुनानि वस्ते।
 सा स्त्रीर्यमाणा महते सौभंगाय॥ 59॥

सा मै धुक्ष्व यजमानाय कामान्।
 शिवा च मे शग्मा चैधि।

स्योना च मे सुषदा॑ चैधि।
 ऊर्जस्वती च मे॒ पर्यस्वती चैधि।
 इष्मूर्ज॑ मे॒ पिन्वस्व।
 ब्रह्मतेजो॑ मे॒ पिन्वस्व।
 क्षुत्रमोजो॑ मे॒ पिन्वस्व।
 विशुं पुष्टि॑ मे॒ पिन्वस्व।
 आयुरुन्नाद्य॑ मे॒ पिन्वस्व।
 प्रजां पशून्मे॑ पिन्वस्व ॥ 60 ॥

अस्मिन् यज्ञ उप॑ भूय इन्नु मै॑।
 अविक्षोभाय परिधीन्दधामि।
 धर्ता॑ धरुणो॑ धरीयान्।
 अग्निर्देषाग्नसि॑ निरितो नुदातै।
 विच्छिन्निवि॑ विधृतीभ्यागं॑ सुपत्नान्।
 जातान्नातृव्यान्॑ ये च जनिष्यमाणाः।
 विशो॑ यन्त्राभ्यां॑ विधंमाम्येनान्।
 अहग्ग स्वानामुत्तमोऽसानि देवाः।
 विशो॑ यन्त्रे॑ नुदमाने॑ अरातिम्।
 विश्वं॑ पाप्मानुमर्मतिं॑ दुर्मरायुम् ॥ 61 ॥

सीदन्ती देवी॑ सुकृतस्य॑ लोके।
 धृती॑ स्थो॑ विधृती॑ स्वधृती।

प्राणान्मयि धारयतम्।
 प्रजां मयि धारयतम्।
 पुशून्मयि धारयतम्।
 अयं प्रस्तुर उभयस्य धर्ता।
 धर्ता प्रयाजानामुतानूयाजानाम्।
 स दाधार समिधो विश्वरूपाः।
 तस्मिन्श्चुचो अध्यासादयामि।
 आरोह पथो जुहु देवयानान्॥ 62॥

यत्रर्षयः प्रथमजा ये पुरुणाः।
 हिरण्यपक्षाऽजिरा सम्भृताङ्गा।
 वहांसि मा सुकृतां यत्र लोकाः।
 अवाहं बाध उपभृतां सुपलान्।
 जातान्नातृव्यान् ये चं जनिष्यमाणाः।
 दोहै यज्ञगं सुदुघामिव धेनुम्।
 अहमुत्तरो भूयासम्।
 अधरे मथ्सुपलाः।
 यो मा वाचा मनसा दुर्मरुयुः।
 हृदाऽरातीयादभिदासदग्ने॥ 63॥
 हुदमस्य चित्तमधरं प्रुवायाः।
 अहमुत्तरो भूयासम्।

अधरे मथसुपत्ना॑ः।
 कृष्णभौ॒ऽसि शाक्वरः।
 घृताचीनागं सूनुः।
 प्रियेणु नाम्ना॑ प्रिये सद॑सि सीद।
 स्योनो मैं सीद सुषद॑ः पृथिव्याम्।
 प्रथयि प्रजया॑ पशुभिः सुवर्ग लोके।
 दिवि सीद पृथिव्यामन्तरिक्षे।
 अहमुत्तरो भूयासम्॥ 64॥

अधरे मथसुपत्ना॑ः।
 इयग्ग स्थाली घृतस्य पूर्णा।
 अच्छिन्नपयाः शतधारे॑ उथसः।
 मारुतेन शर्मणा॑ दैव्यैन।
 यज्ञो॒ऽसि सुर्वतः श्रितः।
 सुर्वतो मां भूतं भविष्यच्छ्रयताम्।
 शतं मैं सन्त्वाशिषः।
 सुहस्रं मे सन्तु सूनृता॑ः।
 इरावतीः पशुमर्तीः।
 प्रजापतिरसि सुर्वतः श्रितः॥ 65॥
 सुर्वतो मां भूतं भविष्यच्छ्रयताम्।
 शतं मैं सन्त्वाशिषः।

सुहस्रं मे सन्तु सूनृताः।
 इरावतीः पशुमतीः।
 इदमिन्द्रियमृतं वीर्यम्।
 अनेनेन्द्राय पुशवोऽचिकिथ्सन्।
 तेन देवा अवृतोप माम्।
 इहेषुमूर्ज यशः सह ओजः सनेयम्।
 शृतं मयि श्रयताम्।
 यत्पृथिवीमचरत्तत्प्रविष्टम्॥ 66॥

येनासिंश्चद्वलमिन्द्रैः प्रजापतिः।
 इदं तच्छुकं मधुं वाजिनीवत्।
 येनोपरिष्टादधिनोम्हेन्द्रम्।
 दधि मां धिनोतु।
 अयं वेदः पृथिवीमन्वविन्दत्।
 गुहा सुर्तीं गहने गह्वरेषु।
 स विन्दतु यजमानाय लोकम्।
 अच्छिद्रं यज्ञं भूरिकर्मा करोतु।
 अयं यज्ञः समसदद्विष्मान्।
 क्रृचा साम्रा यजुषा देवताभिः॥ 67॥

तेन लोकान्थसूर्यवतो जयेम।
 इन्द्रस्य सख्यममृतत्वमश्याम्।

यो नुः कर्नीय इह कामयातै।
 अस्मिन् यज्ञे यजमानाय मह्यम्।
 अपु तमिन्द्राग्नी भुवनात्रुदेताम्।
 अहं प्रजां वीरवर्तीं विदेय।
 अग्ने वाजजित्।
 वाजं त्वा सरिष्यन्तम्।
 वाजं जेष्यन्तम्।
 वाजिनं वाजजितम् ॥ 68 ॥

वाजजित्यायै सम्मार्जिम्।
 अग्निमन्त्रादमन्त्राद्याय।
 उपहूतो द्यौः पिता।
 उपु मां द्यौः पिता ह्यताम्।
 अग्निराग्नीदध्रात्।
 आयुषे वर्चसे।
 जीवात्वै पुण्याय।
 उपहूता पृथिवी माता।
 उपु मां माता पृथिवी ह्यताम्।
 अग्निराग्नीदध्रात् ॥ 69 ॥

आयुषे वर्चसे।
 जीवात्वै पुण्याय।

मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यैम्।
 विच्छिन्नं यज्ञगं समिमं देधातु।
 बृहस्पतिस्तनुतामिमं नः।
 विश्वे देवा इह मादयन्ताम्।
 यं तै अग्न आवृश्वामि।
 अहं वा क्षिपितश्चरन्त्रं।
 प्रजां च तस्य मूलं च।
 नीचैर्देवा निवृश्वत ॥ 70 ॥

अग्ने यो नोऽभिदासति।
 सुमानो यश्च निष्टयः।
 इध्मस्येव प्रक्षायतः।
 मा तस्योच्छेष्ठि किञ्चन।
 यो मां द्वेष्ठि जातवेदः।
 यं चाहं द्वेष्मि यश्च माम्।
 सर्वाग्नस्तानंग्ने सन्दह।
 यागश्चाहं द्वेष्मि ये च माम्।
 अग्ने वाजजित्।
 वाजं त्वा ससुवागंसंम् ॥ 71 ॥

वाजं जिगिवागंसंम्।
 वाजिनं वाजुजितंम्।

वा॒ज्‌जि॒त्यायै॒ सम्मा॑र्जिम्।
 अ॒ग्नि॒मन्त्रा॒दमन्त्रा॒द्याय॑।
 वेदि॒र्बुर्ग्हि॑ः॒ शृ॒तगं॒ हु॒विः।
 इ॒ध्मः॒ परि॒धय॑ः॒ सु॒चः।
 आ॒ज्यं॒ य॒ज्ञं॒ ऋ॒चो॒ य॒जुः।
 या॒ज्या॑श्च॒ वषट्कारा॑ः।
 सं॒ मे॒ सन्त्र॒तयो॒ नमन्ताम्।
 इ॒ध्मसन्त्रहने॒ हुते॥ 72॥

दि॒वः॒ खीलो॒ऽव॑ततः।
 पृथि॒व्या॒ अ॒ध्युत्थि॑तः।
 तेना॑ स॒हस्रंकाण्डेन।
 द्वि॒षन्तगं॒ शोचयामसि।
 द्वि॒षन्मे॒ ब॒हु॒ शो॑चतु।
 ओषंधे॒ मो॒ अ॒हगं॒ शु॑चम्।
 यज्ञं॒ नमस्ते॒ यज्ञ।
 नमो॒ नमश्च॒ ते॒ यज्ञ।
 शि॒वेनं॒ मे॒ सन्ति॑ष्टस्व।
 स्यो॒नेनं॒ मे॒ सन्ति॑ष्टस्व॥ 73॥

सुभूतेनं॒ मे॒ सन्ति॑ष्टस्व।
 ब्रह्मवर्चसेनं॒ मे॒ सन्ति॑ष्टस्व।

युज्ञस्यद्धिमनु सन्ति॑ष्ठस्व।
 उपं ते यज्ञं नमः।
 उपं ते नमः।
 उपं ते नमः।
 त्रिष्फली क्रियमाणानाम्।
 यो न्युज्ञो अवशिष्यते।
 रक्षसां भागधेयम्।
 आपस्तत्प्रवंहतादितः ॥ 74 ॥

उलूखले मुसले यच्च शूर्पे॥
 आशिश्लेषं दृषदि यत्कपालै॥
 अवप्रुषो विप्रुषः संयजामि।
 विश्वे देवा हविरिदं जुषन्ताम्।
 यज्ञे या विप्रुषः सन्ति बृहीः।
 अग्नौ ताः सर्वाः स्विष्टाः सुहुता जुहोमि।
 उद्यन्नद्य मित्रमहः।
 सुपत्नान्मे अनीनशः।
 दिवैनान् विद्युतां जहि।
 निम्रोचन्नधरान्कृधि ॥ 75 ॥

उद्यन्नद्य वि नौ भज।
 पिता पुत्रेभ्यो यथा॥

दीर्घायुत्वस्य हेशिषे।
 तस्य नो देहि सूर्य।
 उद्यन्नद्य मित्रमहः।
 आरोहुन्नुत्तरां दिवैम्।
 हृद्रोगं मम सूर्य।
 हरिमाणं च नाशय।
 शुकेषु मे हरिमाणम्।
 रोपुणाकांसु दध्मसि ॥ 76 ॥

अथो हारिद्रवेषु मे।
 हरिमाणं निदध्मसि।
 उद्गादयमादित्यः।
 विश्वेन् सहसा सुह।
 द्विषन्तं मम रन्धयन्न।
 मो अहं द्विषतो रंधम्।
 यो नः शपादशंपतः।
 यश्च नः शपतः शपात्।
 उषाश्च तस्मै निम्रुक्ष्य।
 सर्वं पापगं समूहताम् ॥ 77 ॥

यो नः सुपलो यो रणः।
 मर्तोऽभिदासति देवाः।

इध्मस्येव प्रक्षायतः।
 मा तस्योच्छेषि किञ्चन।
 अवंसृष्टः परापत।
 शरो ब्रह्मसगंशितः।
 गच्छामित्रान्प्रविंश।
 मैषां कञ्चनोच्छिषः॥ 78॥

पतिः प्रजापतये तपस्वी वाचा सौभंगाय पुशून्मै पिन्वस्व
 दुर्मरायुं देवयानान् ग्रेऽन्तरिक्षे ऽहमुत्तरो भूयासं
 प्रजापतिरसि सर्वताश्श्रितः प्रविष्ट देवतामिर्वाजुजितं
 पृथिवी हयतामुग्निराग्नीद्वृश्वत ससृवागंसगं
 हुते स्योनेन मे सन्तिष्ठस्वेतः कृषि
 दध्मस्यूहतामुष्टौ च॥ 6॥

सक्षेदं पश्य।
 विधर्तरिदं पश्य।
 नाकेदं पश्य।
 रमतिः पनिष्ठा।
 क्रृतं वर्षिष्ठम्।
 अमृता यान्याहुः।
 सूर्यो वरिष्ठो अक्षभिर्विभाति।
 अनु द्यावापृथिवी देवपुत्रे।
 दीक्षाऽसि तपसो योनिः।
 तपोऽसि ब्रह्मणो योनिः॥ 79॥

ब्रह्मांसि क्षुत्रस्य योनिः।
 क्षुत्रमस्यृतस्य योनिः।
 कृतमसि भूरारभे।
 श्रद्धां मनसा।
 दीक्षां तपसा।
 विश्वस्य भुवनस्याधिपतीम्।
 सर्वे कामा यजमानस्य सन्तु।
 वातं प्राणं मनसाऽन्वारभामहे।
 प्रजापतिं यो भुवनस्य गोपाः।
 स नौ मृत्योऽन्नायतां पात्वगंहसः॥ 80 ॥

ज्योगजीवा जुरामशीमहि।
 इन्द्रं शाक्वर गायुत्रीं प्रपद्ये।
 तां तै युनजिम।
 इन्द्रं शाक्वर त्रिष्टुभुं प्रपद्ये।
 तां तै युनजिम।
 इन्द्रं शाक्वर जगतीं प्रपद्ये।
 तां तै युनजिम।
 इन्द्रं शाक्वरानुष्टुभुं प्रपद्ये।
 तां तै युनजिम।
 इन्द्रं शाक्वर पुडक्तिं प्रपद्ये॥ 81 ॥

तां तै युनज्ञिम।
 आऽहं दीक्षामरुहमृतस्य पर्नीम्।
 गायत्रेण छन्दसा ब्रह्मणा च।
 क्रृतगं सत्येऽधायि।
 सत्यमृतेऽधायि।
 क्रृतं च मे सत्यं चाभूताम्।
 ज्योतिरभूवग्नं सुवर्गमम्।
 सुवर्गं लोकं नाकस्य पृष्ठम्।
 ब्रह्मस्य विष्टपंमगमम्।
 पृथिवी दीक्षा ॥ 82 ॥

तयाऽग्निर्दीक्षयां दीक्षितः।
 ययाऽग्निर्दीक्षयां दीक्षितः।
 तयां त्वा दीक्षयां दीक्षयामि।
 अन्तरिक्षं दीक्षा।
 तयां वायुर्दीक्षयां दीक्षितः।
 ययां वायुर्दीक्षयां दीक्षितः।
 तयां त्वा दीक्षयां दीक्षयामि।
 वौर्दीक्षा।
 तयाऽऽदित्यो दीक्षयां दीक्षितः।
 ययाऽऽदित्यो दीक्षयां दीक्षितः ॥ 83 ॥

तया॑ त्वा दी॒क्षया॑ दी॒क्षयामि।

दिशो॑ दी॒क्षा।

तया॑ चु॒न्द्रमा॑ दी॒क्षया॑ दी॒क्षितः।

यया॑ चु॒न्द्रमा॑ दी॒क्षया॑ दी॒क्षितः।

तया॑ त्वा दी॒क्षया॑ दी॒क्षयामि।

आपो॑ दी॒क्षा।

तया॑ वरुणो॑ राजा॑ दी॒क्षया॑ दी॒क्षितः।

यया॑ वरुणो॑ राजा॑ दी॒क्षया॑ दी॒क्षितः।

तया॑ त्वा दी॒क्षया॑ दी॒क्षयामि।

ओषधयो॑ दी॒क्षा॥ 84॥

तया॑ सोमो॑ राजा॑ दी॒क्षया॑ दी॒क्षितः।

यया॑ सोमो॑ राजा॑ दी॒क्षया॑ दी॒क्षितः।

तया॑ त्वा दी॒क्षया॑ दी॒क्षयामि।

वागदी॒क्षा।

तया॑ प्राणो॑ दी॒क्षया॑ दी॒क्षितः।

यया॑ प्राणो॑ दी॒क्षया॑ दी॒क्षितः।

तया॑ त्वा दी॒क्षया॑ दी॒क्षयामि।

पृथिवी॑ त्वा॑ दी॒क्षमाणु॑मनु॑ दी॒क्षताम्।

अन्तरिक्षं॑ त्वा॑ दी॒क्षमाणु॑मनु॑ दी॒क्षताम्।

घौस्त्वा॑ दी॒क्षमाणु॑मनु॑ दी॒क्षताम्॥ 85॥

दिशस्त्वा दीक्षमाणुमनुं दीक्षन्ताम्।
 आपस्त्वा दीक्षमाणुमनुं दीक्षन्ताम्।
 ओषधयस्त्वा दीक्षमाणुमनुं दीक्षन्ताम्।
 वाक्त्वा दीक्षमाणुमनुं दीक्षताम्।
 क्रचस्त्वा दीक्षमाणुमनुं दीक्षन्ताम्।
 सामानि त्वा दीक्षमाणुमनुं दीक्षन्ताम्।
 यजूग्णि त्वा दीक्षमाणुमनुं दीक्षन्ताम्।
 अहश्च रात्रिश्च।
 कृषिश्च वृष्टिश्च।
 त्विषिश्चापचितिश्च ॥ 86 ॥

आपश्चौषधयश्च।
 ऊर्क्यं सूनृता च।
 तास्त्वा दीक्षमाणुमनुं दीक्षन्ताम्।
 स्वे दक्षे दक्षपितेह सीद।
 देवानागं सुम्नो मंहुते रणाय।
 स्वासुस्थस्तुनुवा संविशस्व।
 पितेवैषि सूनव आसुशवः।
 शिवो मा शिवमाविश।
 सत्यं म आत्मा।
 श्रद्धा मेऽक्षितिः ॥ 87 ॥

तपों मे प्रतिष्ठा।
 सुवितृप्रसूता मा दिशो दीक्षयन्तु।
 सत्यमस्मि।
 अहं त्वदस्मि मदसि त्वमेतत्।
 ममासि योनिस्तव् योनिरस्मि।
 ममैव सन्वहं हव्यान्यग्ने।
 पुत्रः पित्रे लौककृज्ञातवेदः।
 आजुहानः सुप्रतीकः पुरस्तात्।
 अग्ने स्वां योनिमार्साद साध्या।
 अस्मिन्थस्थथे अध्युत्तरस्मिन् ॥ 88 ॥

विश्वे देवा यजमानश्च सीदत।
 एकमिषे विष्णुस्त्वाऽन्वेतु।
 द्वे ऊर्जे विष्णुस्त्वाऽन्वेतु।
 त्रीणि ब्रताय विष्णुस्त्वाऽन्वेतु।
 चत्वारि मायो भवाय विष्णुस्त्वाऽन्वेतु।
 पञ्च पशुभ्यो विष्णुस्त्वाऽन्वेतु।
 षड्ग्रायस्पोषाय विष्णुस्त्वाऽन्वेतु।
 सप्त सप्तभ्यो होत्राभ्यो विष्णुस्त्वाऽन्वेतु।
 सखायः सप्तपदा अभूम।
 सर्व्यं ते गमेयम् ॥ 89 ॥

सुख्यात्ते मा योषम्।
 सुख्याम्भे मा योष्ठाः।
 साऽसि सुब्रह्मण्ये।
 तस्यास्ते पृथिवी पादः।
 साऽसि सुब्रह्मण्ये।
 तस्यास्ते इन्तरिक्षं पादः।
 साऽसि सुब्रह्मण्ये।
 तस्यास्ते द्यौः पादः।
 साऽसि सुब्रह्मण्ये।
 तस्यास्ते दिशः पादः॥ १० ॥

 परोरजास्ते पञ्चमः पादः।
 सा नु इष्मूर्ज धुक्ष्व।
 तेज इन्द्रियम्।
 ब्रह्मवर्चसमन्नाद्यैम्।
 विमिमे त्वा पयस्वतीम्।
 देवानां धेनुगं सुदुघामनपस्फुरन्तीम्।
 इन्द्रः सोमं पिबतु।
 क्षेमो अस्तु नः।
 इमां नंराः कृषुत् वेदिमेत्य।
 वसुमतीगं रुद्रवतीमादित्यवतीम्॥ ११ ॥

वर्ष्मन्दिवः।
 नाभा॑ पृथि॒व्या॑ः।
 यथा॑ऽयं यज्मानो॒ न रिष्येत्।
 देवस्य॑ सवि॒तुः सु॒वे।
 चतुः॑ शिखण्डा॑ युव॒तिः सु॒पेशाँ॑ः।
 घृतप्रतीका॑ भुवंनस्य॑ मध्यै॑।
 तस्यागं॑ सुपुर्णवधि॑ यौ निविष्टौ।
 तयोर्देवानामधि॑ भाग॒धेयम्।
 अप॑ जन्य॑ भयं॑ नुद।
 अप॑ चक्राणि॑ वर्तय।
 गृहगं॑ सोमस्य॑ गच्छतम्।
 न वा उवेतन्नियसे॑ न रिष्यसि।
 देवागं॑ इदैषि॑ पृथिभिः॑ सुगेभिः॑।
 यत्र॑ यन्ति॑ सुकृतो॑ नापि॑ दुष्कृतः।
 तत्र॑ त्वा॑ देवः॑ सवि॒ता॑ दधातु॑॥ 92॥

ब्रह्मणो॑ योनिरग्हं॑सः॑ पङ्किं॑ प्रपञ्चे॑ दीक्षा॑
 ययो॑ऽदित्यो॑ दीक्षयो॑ दीक्षितस्तयो॑ त्वा॑ दीक्षयो॑
 दीक्षयाम्योषंधयो॑ दीक्षा॑ घौस्त्वा॑
 दीक्षमाणमनुदीक्षतामप॑चितिश्वाऽक्षितिरुत्तरस्मिन्नामेयं॑
 दिशः॑ पादं॑ आदित्यवर्तीं॑ वर्तय॑ पश्चं॑ च॥ 7॥

यदुस्य पारे रजसः।
 शुक्रं ज्योतिरजायत।
 तन्नः परष्पदति द्विषः।
 अग्ने वैश्वानर् स्वाहा॥
 यस्मा"द्वृष्टाऽवैशिष्ठाः।
 ततो नो अभयं कृधि।
 प्रजाभ्यः सर्वाभ्यो मृड।
 नमो रुद्रायं मीढुषे॥
 यस्मा"द्वृष्टाऽन्यष्टदः।
 ततो नो अभयं कृधि॥ 93 ॥

प्रजाभ्यः सर्वाभ्यो मृड।
 नमो रुद्रायं मीढुषे॥
 उदुस्त्र तिष्ठ प्रतिंतिष्ठ मा रिषः।
 मेमं यज्ञं यजमानं च रीरिषः।
 सुवर्गं लोके यजमानं गु हि धेहि।
 शं न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे।
 यस्मा"द्वृष्टाऽवैषिष्ठाः पलायिष्ठाः सुमज्ञास्थाः।
 ततो नो अभयं कृधि।
 प्रजाभ्यः सर्वाभ्यो मृड।
 नमो रुद्रायं मीढुषे॥ 94 ॥

य इदमकं।
 तस्मै नमः।
 तस्मै स्वाहा॥।
 न वा उ वेतन्नियसे।
 आशानां त्वा विश्वा आशाः।
 यज्ञस्य हि स्थ कृत्वियौ॥।
 इन्द्रांग्नी चेतनस्य च।
 हुताहुतस्य तृप्यतम्।
 अहुतस्य हुतस्य च।
 हुतस्य चाहुतस्य च।
 अहुतस्य हुतस्य च।
 इन्द्रांग्नी अस्य सोमस्य।
 वीतं पिबतं जुषेथांम्।
 मा यजमानं तमो विदत्।
 मर्त्विजो मो इमाः प्रजाः।
 मा यः सोममिमं पिबात्।
 सगंसृष्टमुभयं कृतम्॥ 95 ॥
 कृषि मीढुषेऽहुतस्य सप्त च॥ 8 ॥
 अनागसस्त्वा व्यम्।
 इन्द्रेण प्रेषिता उपं।

वायुष्टे अस्त्वगंशभूः।
 मित्रस्ते अस्त्वगंशभूः।
 वरुणस्ते अस्त्वगंशभूः।
 अपां क्षया ऋतस्य गर्भाः।
 भुवनस्य गोपाः श्येनां अतिथयः।
 पर्वतानां ककुभः प्रयुतो नपातारः।
 वग्नुनेन्द्रग्ं ह्यत।
 घोषेणामीवाग् श्वातयत ॥ 96 ॥

युक्ताः स्थ वहत।
 देवा ग्रावाण इन्दुरिन्द्र इत्यवादिषुः।
 एन्द्रमचुच्यवुः परमस्याः परावतः।
 आऽस्माथ्सुधस्थात्।
 ओरोरन्तरिक्षात्।
 आ सुभूतमसुषवुः।
 ब्रह्मवर्चसं म् आऽसुषवुः।
 समरे रक्षागस्यवधिषुः।
 अपहतं ब्रह्मज्यस्य।
 वाक्च त्वा मनश्च श्रीणीताम् ॥ 97 ॥

प्राणश्च त्वाऽपानश्च श्रीणीताम्।
 चक्षुश्च त्वा श्रोत्रं च श्रीणीताम्।

दक्षश्च त्वा बलं च श्रीणीताम्।
 ओजश्च त्वा सहश्च श्रीणीताम्।
 आयुश्च त्वा जुरा चं श्रीणीताम्।
 आत्मा चं त्वा तनूश्चं श्रीणीताम्।
 शृतोऽसि शृतं कृतः।
 शृतायं त्वा शृतेभ्यस्त्वा।
 यमिन्द्रमाहुर्वर्णं यमाहुः।
 यं मित्रमाहुर्यमुं सुत्यमाहुः॥ 98॥

यो देवानां देवतमस्तपेजाः।
 तस्मै त्वा तेभ्यस्त्वा।
 मयि त्यदिन्द्रियं महत्।
 मयि दक्षो मयि क्रतुः।
 मयि धायि सुवीर्यम्।
 त्रिशुंघुर्मो विभातु मे।
 आकूत्या मनसा सुह।
 विराजा ज्योतिषा सुह।
 यज्ञेन पर्यसा सुह।
 तस्य दोहमशीमहि॥ 99॥

तस्य सुम्रमशीमहि।
 तस्य भुक्षमशीमहि।

वाग्जुषुणा सोमस्य तृप्यतु।
 मित्रो जनान्प्रसमित्र।
 यस्मान्न जातः परो अन्यो अस्ति।
 य आविवेश भुवनानि विश्वा॥
 प्रजापतिः प्रजया संविदानः।
 त्रीणि ज्योतीगणि सचते सषोडशी।
 एष ब्रह्मा य कृत्वियः।
 इन्द्रो नामं श्रुतो गुणे ॥ 100 ॥

 प्रतै महे विदथैश्चाग्निषुग्न हरी॥
 य कृत्वियः प्रतै वन्वे।
 वनुषो हर्यतं मदम्।
 इन्द्रो नामं धृतं न यः।
 हरिभिश्वारु सेचते।
 श्रुतो गुण आ त्वा विशन्तु।
 हरिवर्पसं गिरः।
 इन्द्राधिपतेऽधिपतिस्त्वं देवानांमसि।
 अधिपतिं माम्।
 आयुष्मन्तं वर्चस्वन्तं मनुष्येषु कुरु ॥ 101 ॥

 इन्द्रश्च सुम्राङ्गुणश्च राजा॥
 तौ तै भृक्षं चक्रतुरग्रं एतम्।

तयोरनुभुक्षं भक्षयामि।
 वाग्जुषाणा सोमस्य तृप्यतु।
 प्रजापतिर्विश्वकर्मा।
 तस्य मनो देवं यज्ञेन राध्यासम्।
 अर्थे गा अस्य जहितः।
 अवसानपतेऽवसानं मे विन्द।
 नमो रुद्राय वास्तोष्पतये।
 आयने विद्रवणे ॥ 102 ॥

उद्याने यत्परायणे।
 आवर्तने विवर्तने।
 यो गोपायति तगं हुवे।
 यान्यपामित्यान्यप्रतीत्तान्यस्मि।
 युमस्य बलिना चरामि।
 इहैव सन्तः प्रति तद्यातयामः।
 जीवा जीवेभ्यो निहराम एनत्।
 अनृणा अस्मिन्ननृणाः परस्मिन्।
 तृतीये लोके अनृणाः स्याम।
 ये देवयानां उत पितृयाणाः ॥ 103 ॥

सर्वान्पथो अनृणा आक्षीयेम।
 इदमूनुः श्रेयोऽवसानमागन्म।

शि॒वे नो द्या॒वापूर्थि॒वी उ॒भे इ॒मे।
 गो॒मद्धन॑व॒दश्व॑व॒दूर्जस्वत्।
 सु॒वीरा॑ वी॒रैरनु॑ सञ्चे॒रेम।
 अ॒र्कः प॒वित्र॒ग् रज॑सो वि॒मान॑ः।
 पु॒नाति॑ दे॒वाना॑ भुवंनानि॑ विश्वा॑॥
 द्या॒वापूर्थि॒वी पय॑सा संविदा॒ने।
 घृ॒तं दु॒हाते अ॒मृतं प्रपी॒ने।
 प॒वित्र॒म॒र्को रज॑सो वि॒मान॑ः।
 पु॒नाति॑ दे॒वाना॑ भुवंनानि॑ विश्वा॑॥
 सुव॒ज्योति॒र्यशो॑ महत्।
 अ॒शी॒महि॑ गा॒धमु॒त प्रति॒ष्ठाम्॥ 104 ॥

चात्यत् श्रीणीताग् सत्यमाहुरशीमहि गणे कुरु विद्रवणे
 पितृयाणां अर्को रज॑सो विमान॒स्त्रीणि॑ च॥ 9 ॥

उद्स्तांप्सी॒थ्सवि॒ता मि॒त्रो अर्यु॒मा।
 सर्वा॒न्मि॒त्रांनवधी॒द्युगेन॑।
 बृहन्तं॑ मामंकरद्वीरवंतम्।
 रथ॒न्तरे॑ श्रीयस्व॒ स्वाहा॑ पृथि॒व्याम्।
 वा॒मदेव्ये॑ श्रीयस्व॒ स्वाहा॑ऽन्तरिक्षे।
 बृहुति॑ श्रीयस्व॒ स्वाहा॑ दि॒वि।
 बृहुता॑ त्वोपस्तम्भोमि।

आ त्वा ददे यशसे वीर्याय च।
अस्मास्वधिया यूयं दंधाथेन्द्रियं पयः।
यस्ते द्रुपसो यस्ते उदरुषः ॥ 105 ॥

दैव्यः केतुर्विश्वं भुवनमाविवेशं।
स नः पाह्यरिष्ट्यै स्वाहा॑।
अनु मा सर्वो यज्ञोऽयमेतु।
विश्वे देवा मरुतः सामार्कः।
आप्रियश्छन्दागसि निविदो यजूगंषि।
अस्यै पृथिव्यै यद्यज्ञियम्।
प्रजापतेर्वर्तनिमनुवर्तस्व।
अनु वीरैरनुराध्याम् गोभिः।
अन्वश्वैरनु सर्वे रु पुष्टैः।
अनु प्रजयाऽन्विन्द्रियेण ॥ 106 ॥

देवा नौ यज्ञमृजुधा नयन्तु।
प्रति क्षत्रे प्रति तिष्ठामि राष्ट्रे।
प्रत्यश्वेषु प्रतितिष्ठामि गोषु।
प्रति प्रजायां प्रतितिष्ठामि भव्यै।
विश्वमन्याऽभिवावृधे।
तदन्यस्यामधिंश्रितम्।
दिवे च विश्वकर्मणे।

पृथिव्यै चांकरन्मः।
अस्कान्द्योः पृथिवीम्।
अस्कानृषुभो युवा गाः ॥ 107 ॥

स्कन्नेमा विश्वा भुवना।
स्कन्नो यज्ञः प्रजनयतु।
अस्कानजनि प्राजनि।
आस्कन्नाङ्गायते वृषाः।
स्कन्नात्प्रजनिषीमहि।
ये देवा येषांमिदं भागधेयं बुभूवं।
येषां प्रयाजा उतानूयाजाः।
इन्द्रज्येष्ठेभ्यो वरुणराजभ्यः।
अग्निहोतृभ्यो देवेभ्यः स्वाहाः।
उत त्या नो दिवा मृतिः ॥ 108 ॥

अदितिरुत्याऽग्नमत्।
सा शन्तांची मयस्करत्।
अप्स्त्रिधः।
उत त्या दैव्या भिषजा।
शं नस्करतो अश्विना।
यूयातामस्मद्रपः।
अप्स्त्रिधः।

शम्‌ग्निर्‌ग्निभिंस्करत्।
शं नंस्तपतु सूर्यः।
शं वातौ वात्वरुपाः ॥ 109 ॥

अप् स्त्रिधः।
तदित्पुदं न विचिकेत विद्वान्।
यन्मृतः पुनरुप्येति जीवान्।
त्रिवृद्धद्वनस्य रथवृत्।
जीवो गर्भो न मृतः स जीवात्।
प्रत्यस्मै पिर्णषते।
विश्वानि विदुषे भरा।
अरङ्गमाय जग्मवे।
अपश्चाद्घने नरे।
इन्दुरिन्दुमवांगात्।
इन्दोरिन्द्रोऽपात्।
तस्य त इन्दविन्द्रपीतस्य मधुमतः।
उपहूतस्योपहूतो भक्षयामि ॥ 110 ॥

उदरूप इन्द्रियेण गा मृतिरुपा अंगाल्लीणि च ॥ 10 ॥

ब्रह्म प्रतिष्ठा मनसो ब्रह्म वाचः।
ब्रह्म यज्ञानाग्नि हृविषामाज्यस्य।
अतिरिक्तं कर्मणो यच्च हीनम्।

युज्ञः पर्वाणि प्रतिरन्नैति कुल्पयन्।
 स्वाहा॑कृताऽऽहुतिरेतु देवान्।
 आश्रांवितमृत्याश्रांवितम्।
 वषट्कृतमृत्यनूक्तं च युज्ञे।
 अतिरिक्तं कर्मणो यच्च हीनम्।
 युज्ञः पर्वाणि प्रतिरन्नैति कुल्पयन्।
 स्वाहा॑कृताऽऽहुतिरेतु देवान्॥ 111 ॥

यद्वौ देवा अतिपादयानि।
 वाचा चित्प्रयतं देव हेडनम्।
 अरायो अस्माग् अभिदुच्छुनायतैः।
 अन्यत्रास्मन्मरुतस्तन्निधेतन।
 तुतं मु आपुस्तदु तायते पुनः।
 स्वादिष्ठा धीतिरुचथाय शस्यते।
 अयग् संमुद्र उत विश्वभेषजः।
 स्वाहा॑कृतस्य समुत्प्णुतर्भुवः।
 उद्वयं तमस्स्परि।
 उदुत्यं चित्रम्॥ 112 ॥

इमं मै वरुण तत्वा यामि।
 त्वं नौ अग्ने स त्वं नौ अग्ने।
 त्वमग्ने अयाऽसि प्रजापते।

इमं जीवेभ्यः परिधिं दधामि।
 मैषां नु गादपरो अर्धमेतम्।
 शतं जीवन्तु शुरदः पुरुचीः।
 तिरो मृत्युं दधतां पर्वतेन।
 इष्टेभ्यः स्वाहा वषडनिष्टेभ्यः स्वाहा॥
 भेषजं दुरिष्ट्यै स्वाहा निष्कृत्यै स्वाहा॥
 दौराध्यै स्वाहा दैवीभ्यस्तनूभ्यः स्वाहा॥ 113॥

ऋदध्यै स्वाहा समृदध्यै स्वाहा॥
 यतं इन्द्र भयामहे।
 ततो नो अभयं कृधि।
 मधवञ्छग्नि तव तन्न ऊतयै॥
 वि द्विषो वि मृधौ जहि।
 स्वस्तिदा विशस्पतिः।
 वृत्रहा विमृधौ वशी।
 वृषेन्द्रः पुर एतु नः।
 स्वस्तिदा अभयङ्करः।
 आभिर्गुर्भिर्यदतो न ऊनम्॥ 114॥

आप्यायय हरिवो वर्धमानः।
 यदा स्तोतृभ्यो महि गोत्रा ऊजासि।
 भूयिष्ठभाजो अर्धं ते स्याम।

अनांज्ञातुं यदाज्ञातम्।
 युज्जस्यं क्रियते मिथुं।
 अग्ने तदस्य कल्पय।
 त्वग् हि वेत्थं यथातुथम्।
 पुरुषसम्मितो युज्जः।
 युज्जः पुरुषसम्मितः।
 अग्ने तदस्य कल्पय।
 त्वग् हि वेत्थं यथातुथम्।
 यत्पांकत्रा मनसा दीनदंक्षान।
 युज्जस्यं मन्वते मर्तसः।
 अग्निष्ठद्वोता॑ क्रतुविद्विजानन्।
 यजिंष्ठो देवाग् क्रतुशो यजाति ॥ 115 ॥

देवाग्नश्चित्रं तनूभ्यस्वाहोनं पुरुषसम्मितोऽग्ने
 तदस्य कल्पय पञ्चं च ॥ 11 ॥

यद्वेवा देवहेडनम्।
 देवांसश्चकृमा वयम्।
 आदित्यास्तस्मान्मा मुञ्चत।
 क्रृतस्युर्तेन मामुत।
 देवा जीवनकाम्या यत्।
 वाचाऽनृतमूदिम।

अग्निर्मा तस्मादेनसः।
गारुहंपत्यः प्रमुच्चतु।
दुरिता यानि चकृम।
करोतु मामनेनसम्॥ 116॥

ऋतेन द्यावापृथिवी।
ऋतेन त्वग् सरस्वति।
ऋतान्मा मुश्चतागंहसः।
यदन्यकृतमारिम।
सजातशग्ंसादुत वा जामिशग्ंसात्।
ज्यायसः शग्ंसादुत वा कर्णीयसः।
अनाज्ञातं देवकृतं यदेनः।
तस्मात्वमस्माज्ञातवेदो मुमुग्धि।
यद्वाचा यन्मनसा।
बाहुभ्यामूरुभ्यामष्ठीवदभ्याम्॥ 117॥

शिश्वैर्यदनृतं चकृमा वयम्।
अग्निर्मा तस्मादेनसः।
यद्वस्ताभ्यां चकरु किल्बिषाणि।
अक्षाणा वग्नुमुपजिघ्रमानः।
दूरेपश्या च राष्ट्रभृच्च।
तान्यफसुरसावनुदत्तामृणानि।

अदौव्यनृणं यदुहं चुकारं।
 यद्वाऽदा॑स्यन्थसञ्जुगारा॒ जनै॑भ्यः।
 अ॒ग्निर्मा॑ तस्मा॑देन॑सः।
 यन्मयि॑ मा॑ता गर्भे॑ सुति॑ ॥ 118 ॥

एन॑श्चुकार् यत्पि॑ता।
 अ॒ग्निर्मा॑ तस्मा॑देन॑सः।
 यदा॑ पि॑पेष मा॑तरं पि॑तरै॑म्।
 पुत्रः प्रमु॑दितो॒ धयन्।
 अहिग्ं॑सितौ॒ पि॑तरौ॒ मया॒ तत्।
 तदंगे॒ अनृणो॒ भंवामि।
 यदुन्तरिक्षं॒ पृथिवीमु॑त द्याम्।
 यन्मा॑तरं॒ पि॑तरं॒ वा॒ जिहिग्ं॑सि॑म।
 अ॒ग्निर्मा॑ तस्मा॑देन॑सः।
 यदा॑शसा॑ नि॑शसा॒ यत्परा॑शसा॑ ॥ 119 ॥

यदेन॑श्चकृमा॒ नूतनु॑ यत्पुरा॑णम्।
 अ॒ग्निर्मा॑ तस्मा॑देन॑सः।
 अतिक्रामामि॒ दुरितं॒ यदेनः।
 जहाँमि॒ रिप्रं॒ परमे॒ सुधस्थै॑।
 यत्र॒ यन्ति॑ सुकृतो॒ नापि॑ दुष्कृतः।
 तमारोहामि॒ सुकृतां॒ नु॒ लोकम्।

त्रिते देवा अंमृजतैतदेनः।
 त्रित एतन्मनुष्येषु मामृजे।
 ततो मा यदि किञ्चिदानुशो।
 अग्निर्मा तस्मादेनसः ॥ 120 ॥

गारुहंपत्यः प्रमुच्चतु।
 दुरिता यानि चकृम।
 करोतु मामनेनसम्।
 दिवि जाता अप्सु जाताः।
 या जाता ओषधीभ्यः।
 अथो या अग्निजा आपः।
 ता नः शुन्धन्तु शुन्धनीः।
 यदापो नक्तं दुरितं चराम।
 यद्वा दिवा नूतनं यत्पुराणम्।
 हिरण्यवर्णस्तत् उत्पुनीत नः।
 इमं मै वरुणं तत्वा यामि।
 त्वं नौ अग्ने स त्वं नौ अग्ने।
 त्वमग्ने अयाऽसि ॥ 121 ॥

अनेनसंमष्टीवदभ्यागं सुति पराशसाऽजनशोऽग्निर्मा
 तस्मादेनसः पुनीत नुस्त्रीणि च ॥ 12 ॥

यद्वैवा देवा क्रुतेनं सजातशुगुंसाद्यद्वाचा
 यद्वस्ताभ्यामदौव्यं यन्मयिं माता यदा पिपेष
 यदन्तरिक्षं यदाशसाऽतिक्रामामि त्रिते देवा दिवि जाता
 अप्सु जाता यदापे इमं मै बरुण तत्वा यामि त्वन्नो
 अग्ने स त्वन्नो अग्ने त्वमग्ने अयाऽसि ॥

यत्ते ग्रावणा चिच्छिदुः सोम राजन्।
 प्रियाण्यङ्गानि स्वधिता पर्वग्निः।
 तथसन्धुस्वाज्येनोत वर्धयस्व।
 अनागसो अधुमिथ्सुक्षयेम।
 यत्ते ग्रावा बाहुच्युतो अचुच्यवुः।
 नरो यत्ते दुदुहुर्दक्षिणेन।
 तत्त आप्यायतां तत्तै।
 निष्ठ्यायतां देव सोम।
 यत्ते त्वचं बिभिदुर्यच्च योनिंम्।
 यदास्थानात्रच्युतो वेनसि त्मना ॥ 122 ॥
 त्वया तथसोम गुप्तमस्तु नः।
 सा नः सन्धाऽसंत्परमे व्योमन्।
 अहाच्छरीरं पर्यसा सुमेत्य।
 अन्योऽन्यो भवति वर्णो अस्य।
 तस्मिन्वयमुपहूतास्तवं स्मः।
 आ नो भज् सदसि विश्वरूपे।

नृचक्षाः सोमं उत शुश्रुगस्तु।
 मा नो विहासीद्विर आवृणानः।
 अनांगास्तनुवो वावृधानः।
 आ नो रूपं वंहतु जायमानः ॥ 123 ॥

उपक्षरन्ति जुह्वा॒ घृतेन।
 प्रियाण्यज्ञानि॑ तवं वर्धयन्तीः।
 तस्मै॑ ते सोम् नम् इद्वषेद्व।
 उपं॑ मा राजन्सुकृते ह्यस्व।
 सं प्राणापानाभ्याग् समु॑ चक्षुषा॒ त्वम्।
 सग्ग् श्रोत्रेण गच्छस्व सोम राजन्।
 यत्तु आस्थिताग् शमु॑ तत्ते अस्तु।
 जानीतान्नः॑ सुज्ञमने॑ पथीनाम्।
 एतं जानीतात्परमे॑ व्योमन्।
 वृक्ताः॑ सधस्था॑ विद् रूपमस्य ॥ 124 ॥

यदा॑ गच्छात्पथिभिर्देवयानैः।
 इष्टापूर्ते॑ कृणुतादाविरस्मै।
 अरिष्टो॑ राजनगदः॑ परेहि।
 नमस्ते॑ अस्तु॑ चक्षसे॑ रघूयते।
 नाकमारोह॑ सुह॑ यजमानेन।
 सूर्य॑ गच्छतात्परमे॑ व्योमन्।

अभूद्देवः संविता वन्द्यो नु नः।
 इदानीमहं उपवाच्यो नृभिः।
 वि यो रक्षा भजति मानवेभ्यः।
 श्रेष्ठं नो अत्र द्रविणं यथा दधत्।
 उपं नो मित्रावरुणाविहावतम्।
 अन्वादीध्याथामिह नः सखाया।
 आदित्यानां प्रसिंतिर् हेतिः।
 उग्रा शुतापांष्ठा घ विषा परिणो वृणकु।
 आप्यायस्वं सं तैः॥ 125 ॥

तना जायमानोऽस्य दधत्यश्च च॥ 13 ॥

यद्दिदीक्षे मनसा यच्च वाचा।
 यद्वा प्राणैश्चक्षुषा यच्च श्रोत्रैण।
 यद्रेतसा मिथुनेनाप्यात्मनां।
 अद्भ्यो लोका दंधिरे तेजं इन्द्रियम्।
 शुक्रा दीक्षायै तपसो विमोचनीः।
 आपो विमोक्षीर्मयि तेजं इन्द्रियम्।
 यद्वचा साम्ना यजुषा।
 पशूनां चर्मन् हविषा दिदीक्षे।
 यच्छन्दोभिरोषधीभिर्वनस्पतौ।
 अद्भ्यो लोका दंधिरे तेजं इन्द्रियम्॥ 126 ॥

शुक्रा दीक्षायै तपसो विमोचनीः।
 आपो विमोक्तीर्मयि तेजं इन्द्रियम्।
 येन ब्रह्म येन क्षत्रम्।
 येनेन्द्राग्नी प्रजापतिः सोमो वरुणो येन राजा॥
 विश्वे देवा ऋषयो येन प्राणाः।
 अदभ्यो लोका दधिरे तेजं इन्द्रियम्।
 शुक्रा दीक्षायै तपसो विमोचनीः।
 आपो विमोक्तीर्मयि तेजं इन्द्रियम्।
 अपां पुष्पमस्योषधीनागु रसः।
 सोमस्य प्रियं धाम॥ 127 ॥

अग्नेः प्रियतमग्नं हविः स्वाहा॥।
 अपां पुष्पमस्योषधीनागु रसः।
 सोमस्य प्रियं धाम।
 इन्द्रस्य प्रियतमग्नं हविः स्वाहा॥।
 अपां पुष्पमस्योषधीनागु रसः।
 सोमस्य प्रियं धाम।
 विश्वेषां देवानां प्रियतमग्नं हविः स्वाहा॥।
 वयग्नं सोम ब्रते तवं।
 मनस्तनूषु पिप्रतः।
 प्रजावन्तो अशीमहि॥ 128 ॥

देवेभ्यः पितृभ्यः स्वाहा०।
 सोम्येभ्यः पितृभ्यः स्वाहा०।
 कव्येभ्यः पितृभ्यः स्वाहा०।
 देवांस इह मांदयध्वम्।
 सोम्यांस इह मांदयध्वम्।
 कव्यांस इह मांदयध्वम्।
 अनन्तरिताः पितरः सोम्याः सोमपीथात्।
 अपैतु मृत्युरमृतं नु आगन्त्र॑।
 वैवस्वतो नो अभ्यं कृणोतु।
 पूर्ण वनुस्पतैरिव ॥ 129 ॥

अभि नः शीयताग् रुयिः।
 सचंतान्नः शचीपतिः।
 परं मृत्यो अनुपरैहि पन्थाम्।
 यस्ते स्व इतरो देवयानात्।
 चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि।
 मा नः प्रजाग् रीरिषो मोत वीरान्।
 इदमू नु श्रेयोऽवसानुमागन्म।
 यद्गोजिद्धन्जिदश्वजिद्यत्।
 पूर्ण वनुस्पतैरिव।
 अभि नः शीयताग् रुयिः।
 सचंतान्नः शचीपतिः ॥ 130 ॥

वनुस्पतावदभ्यो लोका दंधिरे तेजं इन्द्रियं
धामाऽशीमहीवाऽभि नंशीयताग् रुयिरेकं च ॥ 14 ॥

सर्वानु यद्विष्णेन वि वै याः पुरस्ताद्वेवा
देवेषु परिस्तृणीतु सक्षेदं यदस्य पारेऽनागसु
उदस्तांप्सीदब्रह्मं प्रतिष्ठा यद्वा यत्ते
ग्राव्यणा यद्विदीक्षे चतुर्दश ॥ 14 ॥

सर्वान्भूतिमेव यामेवाऽप्स्वाहुतिं ब्रुताना^{११}
पर्णवल्कस्सोम्यानामुस्मिन् यज्ञेऽग्ने यो नो
ज्योग्जीवाः पुरोरजाः प्रते मुहे ब्रह्मं प्रतिष्ठा
गारहंपत्यस्त्रिगुंशदुत्तर शतम् ॥ 130 ॥

सर्वञ्छचीपतिः ॥

॥ हरिः ओ(३)म् ॥

॥ इति कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे तृतीयाष्टके सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥